

GAZETA

MAZILILOR ȘI RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară:		Abonamentul în România și străinătate:	
Pe an	6 cor.—	Pe an	7 lei.—
Pe șase luni	3 cor.—	Pe șase luni	4 lei.—
Un număr 25 bani.			

Redacția și Administrația: Cernăuți, Str. Francisc 42.

O adunare românească la granița Galiției.

Duminica trecută ni-a adus o bucurie mare. În aceea frumoasă zi de primăvară, în Duminica Tomii, a falfăit pentru prima dată după mult timp frumosul nostru steag treicolor la granița Galiției. Vrau să vorbesc de frumoasa adunare românească din Piedecăuți. Satul acesta locuit odată de răzeși bogați și bine situați, a devenit azi un sat sărac. Averea Răzeșilor a intrat în ghiarele perciunaților cari au năpădit asupra satului ca niște fiare sălbatice, iar comoara cea mai dulce, ce o poate avea omul, limba noastră strămoșească a fost furată ca în tot nordul Bucovinei, din partea Rusneșilor.

Adunarea a fost conchiemată de d. deputat în dietă Ioan cav. de Cuparencu, spre a mulțami celor 40 de alegători români din sat pentru încrederea ce i-au dat-o. Și cu toate că adunarea aceasta n'a fost cercetată de șute sau mii de oameni, totuș ea e poate una din cele mai însemnate ce s'au ținut vre-odată la noi. În adunarea aceasta nu s'au ținut numai orațiuni frumoase, ci s'a spus simplu adevăruri și s'a văzut cum o mică mână de oameni aruncată pe ocean și lăsată atâta vreme în samă soartei, cu lacrimi în ochi primește primul ajutor ce i se dă. S'a văzut cum Românismul care a dormit aice poate mai mult decât jumătate de secol se manifestă deodată liber și mândru.

Nou alesul deputat a fost primit cu pâne și sare, ce i s'au oferit în numele alegătorilor de d. Vlad, paroh în Nepolocăuți. Emoționat le mulțamește d. deputat pentru voturile primite, se scuză înaintea alegătorilor că n'a venit înainte de alegere, li promite însă

de a ținea cont de orice cerere a lor și îi îndeamnă să ție cu țarie la neamul din care fac parte. Orația aceasta ținută românește o repetă d. Cuparencu și în rusește ca să fie priceput și de cei mai tineri, care nu mai vorbesc românește. În decursul orației se vedeau mulți răzeși plângând, aducându-și aminte, la auzul cuvintelor românești, de vechile și bunele vremuri, în care se vorbea aice încă moldovenește.

Apoi vorbește S. Sa domnul profesor Dimitrie cav. de Zopa, care fiind originar din Piedecăuți și cunoscând mai bine decât oricare altul referințele din sat, a știut prin vorbirea sa limpede să emoționeze adânc pe ascultători. El li dă pe scurt istoricul Răzeșilor bucovineni, arată cum s'au pierdut averea și limba lor, cum o parte din Răzeși, mulțămăta societății Răzeșilor și Mazililor s'a întors la Români, cum cealaltă s'a pierdut în ghiarele slavismului, și îi roagă pe toți răzeșii ca să nu uite nici odată de d. Aurel cav. de Onciul, tot răzeș — care a știut prin o lege bună, să li scoată dreptul de a putea alege deputați români, cu un cuvânt care li-a deschis poarta ce duce la vatra lor strămoșească. Apoi respinge cu indignare minciunile Ucrainilor, cari spun pretutindene că preoții români îi buimăcesc pe bieții oameni cu popa ras. La urmă îi provoacă să ție la neamul lor, care după cum a dovedit e numai cel românesc, să nu se dușmănească însă cu celelalte popoare conlocuitoare. Noi să ținem la ale noastre și ei la ale lor, precum nici odată vițelul nu sugă la iapă și mînzul la vacă. La finea orațiunii mulțămăte profesorul Zopa d-lui deputat Cuparencu pentru truda și munca depusă pentru cauza bieților răzeși.

Profesorul Iancu Cuparencu îi îndeamnă să trimită copiii lor la școli românești, unde cei sermani vor fi ajutați cu bani de societatea noastră. La urmă face un apel în care cere ca să aboneze cât mai mulți gazeta.

Din partea Răzeșilor răspunde d. Vasile (?) Albota mulțămănd d-lui deputat pentru interesul ce-l arată pentru chestia răzeșească și roagă totodată să li scoată dela guvern dreptul, de a putea întrebuința în școală și în biserică limba românească. La propunerea d-lui Albota se hotărăște a se trimite către președintele țării și I. P. S. Sa Mitropolitul un memorandum, care va conținea cererile aceste și iscăliturile Răzeșilor. Memorandumul se va preda președintelui țării prin deputatul Cuparencu și doi sau trei delegați din sat. Cu un trăiască la adresa prea luminatului nostru împărat se sfârșește aceasta memorabilă adunare.

În Piedecăuți avem următoarele familii răzeșești:

Tarangul, Teutul, Țopa, Vlad, Frunza, Albota, Prodan, Cucurean, Ițulescu ș. a. Cei mai bătrâni vorbesc încă binișor românește. Cei tineri numai slab sau de loc. Va fi în primul rând grija deputaților Cuparencu și Scalat de a interveni la autoritățile respective spre a obține școala românească în acel sat, ca să aibă bieții Răzeși cât mai curând ocazia de a învăța limba lor. Laudă i se cuvine d-lui deputat Cuparencu, care afară de d. consilier consistorial Bejan, e primul deputat român care a călcat pământul unui sat înstrăinat, laudă li se cuvine și „Junimenilor“, care au participat într'un număr destul de mare la adunare. Tot înainte așa și va merge bine.

Din partea societății Mazililor și Răzeșilor precum și a deputatului Cuparencu se mulțamește d-lui Costache Zopa pentru punerea la dispoziție a locuinței sale în care s'a ținut adunarea și părintelui paroh Bejan pentru frumoasa primire.

Resultatul alegerilor în curia censului.

Au fost aleși domnii: Dr. Euseb Popovici în orașele Cernăuți, Rădăuți, Suceava; Gheorghe Boncheș în cercul electoral al Dornei; Dr. R. Reuț în Câmpulung-Stulpicani; Dr. Nicu Blându în Humor; Dr. N. Vasiloschi în Solca; Aurel Țurcan în districtul Rădăuțului; Dori Popovici în districtul Sucevii; Mihai Chisanovici în distr. Siretelui; Dr. Isopescul-Grecul în cercul elect. Storojineț-Stănești; Cesar Scalat în cercul electoral Cernăuți-Boian.

Luptă crâncenă s'a purtat în districtul Rădăuțului, unde se zice că lucrurile nu au mers în deplină ordine legală; d. Tofan a remas aice în minoritate numai cu 27 voturi (2466 față de 2493 ale candidatului ales). În Siret, candidatul ales, d. Chisanovici, deși sprijinit de partid a avut luptă grea cu d. Mironovici despre care s'a scris că a fost sprijinit de bani jidovești. În Cernăuți-Boian, s'a declarat, la alegere, balotaj între d-nii Bancescul și Scalat. Retrăgându-se însă cel dintâiu, în interesul păcii, deși a avut mai multe voturi, a fost ales Miercuri, în 3 l. c., d. Scalat.

O sentință interesantă.

La finea lui Februar judecătoria din Stănești a condamnat pe d. Mihai Tudan, cantor în Costești, la patru zile închisoare eventual 40 cor. amendă și la plățirea speselor pentru tulburarea ordinii publice. E interesant a se ști cum motivează judecătorul verdictul său și pe ce motive a dictat acuzatului pedeapsa arătată. Se zice, că acuzatul în 20 Februar a. c. conchemase lângă cancelaria comunală vr'o 200 de persoane fără a fi anunțat adunarea aceasta, deci a călcat articolul 3 al legii pentru întruniri și art. 496 al legii penale. Ca martori figurau Dimitrie Tudan, fratele acuzatului și primar în Costești și Cesar Rogosievici executor, cel ce a făcut recensământul la Costești, scriind pe toți răzeșii că-s Ruși, fără considerare că mulți dintr'ânșii vorbesc românește și cereau nume să fie trecuți ca Români. Trebuie să observăm, că martorii erau aceia care au făcut arătarea la tribunal și au fost chemați la rândul său să depună mărturie, care se înțelege au mărturisit astfel ca să iasă adevărată arătarea făcută de dânșii. Ei spun, că acuzatul ar fi avorbit pe oamenii în drum și i-ar fi provocat a se duce la cancelarie pentru a protesta contra numărării făcute în satul lor. Chiar faptul acesta, că persoanele chemate ca martori au fost implicate la facerea recensământului, unul — Dimitrie Tudan — ca primar și altul — Rogosievici — ca comisar ar fi trebuit să-i deie de gândit judecătorului Danciul, că depunerile lor sunt de considerat cu multă precauțiune. Dar ce-i pasă, doară fură întărite depunerile acestor doi și de un jandarm din sat și judecătorul credea să aibă destulă dovadă, (cum se zice și în verdict, că asupra mărturiilor făcute nu se poate avea nici o dubitație) pentru a se dicta pedeapsa. Dacă rectificarea acuzatului nu se lua în considerare, trebuia să se asculte măcar martorii săi și atunci s'ar fi dovedit, că acuzatul e nevinovat. Martorii acuzatului însă nu fură admiși, ci s'a trecut la ordinea zilei peste principiul „audiatur et altera pars”.

Acuma să arătăm noi cum stau lucrurile și să vadă lumea cu ce goană nebună s'au năpustit Rușii sau cei plățiți de dânșii pentru a înăbuși ori ce mișcare de românism în sufletul răzeșilor. În ziua numită (20 Februar) căpătase răzeșii din Costești înștiințări dela căpitania din Văscăuți unde se spunea, că reclamațiile lor, ale răzeșilor, de a se trece numele lor din lista electorală ruteană în cea română sunt respinse, și că fiecare alegător ar mai avea dreptul să facă reclamație la guvernul din Cernăuți în decurs

de 24 de ceasuri, vra să zică până a doua zi. Fiind chestia atât de urgentă, răzeșii au ieșit fiecare cu hârtia în mână căutând pe cine l-ar găsi mai degrabă ca să li deie un sfat. Întâmplarea a voit că au dat de cantorul Tudan, care întreat de atâția oameni ce au să facă, li-a dat sfatul să se ducă la primărie unde îl va chiea pe preotul care li va putea da deslușirile necesare, și așa s'a și întâmplat. Așadară nu acuzatul i-a avorbit pe oameni, provocându-i să meargă la cancelaria comunală pentru a protesta contra numărării făcute, ci oamenii l-au avorbit pe dânsul cerându-i sfatul ce au să facă cu reclamația respinsă și el li-a sfătuit să meargă la primărie unde primarul trebuia să li deie deslușiri, eventual să ieie în samă reclamațiile lor. Procedura acuzatului a fost deci cât se poate de corectă. Și oamenii au urmat sfatul cantorului ducându-se cu toții în liniște la cancelarie — erau mai mulți de două sute, căci patru sute de reclamații fură respinse — așteptându-l pe preotul și pe primarul. Preotul sosi în scurt și liniști spiritele agitate, dar primarul, chieat anume de preot n'a voit să se ducă la primărie, căci după instrucțiile căpătate trebuia să zădărnicească în ori ce chip prezentarea reclamațiilor nouă. Ne miră mult, cum de acest primar a putut face mărturia în sensul arătat mai sus, dacă nu a părăsit casa de loc. Dar răzeșii au plecat a doua zi la căpitanie într'o deputațiune de aproape 30 de inși pentru a face acolo reclamațiile lor, căpitanul însă n'a voi să-i primească nici el.

Din aceste reiese până la evidență, că inculpatul nu a meritat nici o pedeapsă, căci s'a purtat foarte corect, ci din contra numai primarul și executorul au căutat să se răsbune asupra unui om care cam înțelege și controlează activitatea lor de rutenisători năimiți. Deodată cu Tudan mai fură pârâți pentru acelaș prepus delict și alți doi bărbați, dar fură achitați „pentru-că nu se presintase“ înaintea tribunalului, deci cum se pare, lucrul principal era de a pedepsi numai pe D. Tudan. Așteptăm dela deputații noi aleși, la a căror alegere au contribuit și răzeșii prin voturile lor să se intereseze de nevoile lor și să puie frâu la apucăturile rutenisătoare ale organelor administrative. Căci dacă un Pihuleac poate să-și vâre nasul în districtul Câmpulungului și să stoarcă dela administrație revizuirea numărării la Frasin și Ostra pentru a fabrica Ruteni și a-i scoate de unde nu-s, cu atât mai mult pot oamenii noștri să se amestece în satele rutenisate unde răzeșimea își dă toată silința să scape de rutenie. N'au alta să facă decât să-i

sprijinească în silințele lor pe răzeșii treziți din somn și să-i iei în scut contra asupririlor din partea unor funcționari care în loc să-și păzească slujba caută să propage slavismul asuprind pe Români la ori ce prilej.

Armele vieții: munca, cinstea și economia.

— Sfaturile unui bătrân către consătenii săi. —

(Din „Neamul Românesc pentru popor“).

Dragi sătâni,

Noi, bătrânii, cari am purtat greutatea multor ani, am întinpinat multe nevoi și am albit de iarna multor năcazuri, trebuie să fim crezuți dacă vă spunem că viața dela obârșia ei și până la sfârșit e o luptă necurmată: luptă cu slăbiciunea firii noastre, luptă cu imboldurile urătorului de oameni diavol, luptă cu greutățile zilnice ce ne împresoară. Trei vrăjmași, cari de cari mai tari, și tu, un biet de om singur! Și ca să vedem cum luptă fiecare din ei împotriva voii noastre, să luăm câteva pilde:

Stai într-o casă dărăpănată, moștenită din moși-strămoși, cu încăperile strâmte, cu tavanul găurit, cu ferestrele prinse în cuie, de-ți mor copiii de boale într'ansa, și parcă te-ar îndemna gândul cel bun să muncești pentru alta nouă, dar, cum e firea omului lăsător, te lași de azi pe mâne, iar vrăjmașul îți șoptește la ureche cât ai bea ori cât ai mânca și câte judecăți ai putea purta cu banii strânși pentru casă, și îți mai aduci aminte și câte a îndurat vecinul până a-și face casa lui și așa, în lupta asta de gânduri, te dai biruit și rămâi tot cum ai fost.

Vezi o bucată de pământ, afli că e de vânzare și te gândești cât ți-ar mulțâmi copiii să li-o lași mâne-poimâne moștenire de împărțit: dar, iarăși, gândul cel rău îți pune în fața minții greutate mari de purtat, până a face cumpărarea, până a munci ce ai luat, și așa te lași de gândul ce ți-ar fi adus folos.

Ai avere moștenită din sudoarea părinților; dacă ești vrednic în lupta vieții, te prinzi cu drag la muncă, răscolești pământul în brazde adânci și scoți dintr'ânsul hrana copiilor tăi, belșugul casei tale, ba încă și un prisos ce crește într'una cu cât pui mereu într'ânsul.

Soldat slab ori ostaș vrednic poți să fii în câmpul vieții.

Dar, dragii mei, la orice luptă, dacă n'ai arme, ești pus pe fugă de vrăjmași. Tot așa și față de greutățile vieții. Împotriva acestora omul a scornit multe arme, căci multe au fost, sunt și vor mai fi nevoile zilnice, pe care le întimpinăm la tot pasul, dar, dintre toate, trei sunt cele de căpetenie, cari scot pe om din toată nevoia: munca, cinstea și economia.

Cine nu cunoaște pe omul muncitor? De-l întâlnești pe cale, îl cunoști după răpezeala mersului și după înfățișarea sa senină. De stai cu dânsul de vorbă, te mulțamește graiul lui cumpănit și sfaturile înțelepte, căci cine a făcut ceva în viața lui are de unde da sfat și alțuia. De întri în casa lui, n'o găsești goală, și curtea lui îți place. Toate sunt așezate cu rânduială și toate sunt pline de belșugul muncii sale.

Da, dragii mei; nimic nu deosebește pe om de om ca munca. Ea ridică pe cel vrednic și doboară pe cel leneș. Prin munca stăruitoare zi de zi vezi pe unii plecând aproape dela nimic și ajungând încetul pe încetul la o stare înfloritoare. Munca e o scară sfântă care suie pe cel vrednic, din treaptă în treaptă, ori cât de sărac i-ar fi fost începutul, și, din potrivă, coboară pe cel leneș în praful sărăciei, chiar de-ar fi avut înainte și comorile lui Iov.

Munca dreaptă și cinstită e binecuvântată de Dumnezeu, care ni-a dat poruncă zicând: „Șase zile lucrează“. Și în Ecclasiast: „Toate câte îți sunt la îndemână, fă-le; căci nu este nici lucru, nici minte, nici știință în mormânt, unde te duci“.

Munca e de două feluri: sufletească și trupească. Cea trupească ni aduce îmbelșugare nouă, casei și semenilor noștri. Cea sufletească ni îmbogățește mîntea cu cunoștinți folositoare și o îndeplinim atuncea când mici copii ne ducem la școală și mari când ascultăm sfaturile celor mai luminați decât noi.

Amândouă felurile împliniți-le, iubiților, căci amândouă vă ajută mult în lupta vieții.

Dar, dragii mei, atât sunt de multe și de grele nevoile noastre zilnice, încât în lupta cu dânsese munca singură nu ni este de ajuns, ci ni mai trebuie încă o armă, și aceasta este: cinstea.

De mare preț este la om cinstea și mult îi folosește! Omul cinstit nici odată nu pierde. De este într'o mare strâmtorare, îl ajuți cu plăcere. De are nevoie de bani, îi dai oricât îi trebuie, știind că ți-i va întoarce înapoi cu cinste și cu mulțămire. Vrei să faci o tovărășie? Aduni împrejurul tău pe oamenii cinștiți, cari îți vor fi stâlpi neclintiți de sprijin în afacerile tale și te vor duce la câștig, dar nu te vor lăsa nici la pagubă. Până și o slugă,

dacă îți trebuie, cauți tot pe cel cinstit, care te va sluji în frica lui Dumnezeu.

Cinstea e bine primită și în palatul bogatului ca și în bordeiul săracului. Ea e bine plăcută și înaintea lui Dumnezeu, care a zis: „Cum vreți să vă faceți vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea“. Numai omul cinstit poate îndeplini această poruncă.

Mult ajută munca, mult ajută cinstea ca să birui greul vieții; totuși nu e mai pre jos economia.

De ar munci omul cu puteri însutite decât le are, de și-ar însuși cinstea unui sfânt, totuși cade biruit în lupta vieții dacă e învățat să risipească ca o găină în grămadă.

De ar curge bogăția în râuri de aur la ușa casei sale dacă nu va ști să o adune, să o păstreze și să o chibzuiască, omul tot sărac va muri.

Iată dar cât prețuiește economia!

Ea ne va învăța să strângem prisosul muncii noastre, să-I adunăm încetul cu încetul, picătura cu picătura, și să facem dintr'ânsul averea copiilor noștri.

Mai în toate satele e câte o bancă, iubiții mei. Acolo duceți banul vostru, căci acolo se păstrează și se înmulțește. Va veni o vreme când nu vei mai putea munci, și atunci nu vei mai cădea la ușa altora, căci vei avea al tău. Te vor prinde zilele negre ale bolilor și ale relelor întâmplări și atunci vor scoate banul tău dela bancă, și te vor îngriji, și te vor vindeca.

„Strânge bani albi pentru zile negre“. Asta te învață economia.

Omul muncitor, cinstit și econom, dragii mei, de-ar trăi în piatra sacă, e cu neputință să nu biruiе nevoile zilnice ale vieții. Mai mult decât atât: el va ajunge, din zi în zi, din an în an la o stare mai bună, mai înfloritoare. Averea sa va crește prin muncă și economie; sufletul său cinstit se va lumina și se va împodobi de toate însușirile mari și de toate virtuțile sfinte. Omul muncitor, cinstit și econom, nu va pierde nici odată din minte porunca mântuitorului Hristos: „Fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vostru desăvârșit este“. Dar el va ști, că nimenea nu ajunge la desăvârșire pe de-a gata, ci printr'o luptă necurmată, ceas de ceas, zi de zi, ostaș biruitor prin muncă, cinste și economie, arme pe care vi le doresc și voauă în toată viața, iubiții mei cetitori.

Preotul: C. Șt. Constantinescu.

Un document de „învoială“ din 1814.

K. k. österr. Control-Stemp.

timbru „vier Gulden“.

Invoiala.

Care astăzi la zioa mai gios arătată s'au făcut și s'au închiet între Dumnalor despre o parte Casandra din Șahăn Buțuroe cu învoire Dumisale boeri Alexander fon Jian epitrop pupililor născuți din Gheorghie Buțura anume Costachi și Mariuca; iar despre altă parte Dumnai Irina din Pilinești Vladoo cu fii săi anume: Andronachii, Alexander, Gheorghie și Mihalachii Vlad, precum mai gios arată, adecă:

1-tâi fiind că mortul Vasăle Vlad și Iliană din Vlad, Buțuroe au fost frați buni, din care s'au născut din Vlad sucțesorii mai sus arătați, iar din Iliană Buțuroe mortul Gheorghie Buțura, care spre binele despre amândoa părți și vecinică odihnă cu învoirea de bună voe s'au împărțit cu părțile de moșie făcând dreaptă potrivirea ca să stăpânească și o parte și alta cuviincioasă și hotărâta parte sa din zioa de astăzi la un loc; așe dar

2-le den temeiul decretului a înaltului forum din 31 Decembrie 1810 Nro 4181 cu aprobată Curtii s'au dovedit că mortul Gheorghie Buțura au cășligat de iznoao împărțală nu cum sau stăpănit păr acu adecă: că Gheorghie Buțura au stăpănit părțile de moșie în Ivancouți și Vasăli Vlad parte de moșie din Piedecouți, pentru aciastă —

3-le în zioa de astăzi se face vecinică schimbătură ca acii cincii zeci și trii pol stănjini din Piedecouți căștigați prin decretul mai sus arătat totuș rămân la nestrămutată stăpănire a pomeniților sucțesorii dipe mortul Vasăle Vlad, care în locul aceștii părți de moșie au în(că) și sunt datori a da la mici de vârsta dipe Gheorghie Buțura parte moșie în Ivancouți spre întâles fiind(că) niamul Vlădești au baștină moșie în Ivancouți din care driaptă parte frățască vine pe un frate câte 12½ stănjini în câmp denpreună cu cuviincioasă parte în săliște și în imaș precum aciastă aliasă parte au fost și rămâne la stăpănire micilor de vârsta dipe Gheorghie Buțura, deci —

4-le fiind că asemenea parte de moșie din Ivancouți au avut și are mortul Vasăle Vlad și pe lângă această au mai cumpărat de istou parte de la doi frați în cuprindere 25 stănjini, adecă: de la Maria din Vlad Hoștinoe cu următorii ei precum zapisu adeverează.

din 23 Octomvrie 1803 și dela Ioan și Chiriac ficioru a Gafiții din Vlad Dunuțoe după contract la 4 Iunie 1810 și încă peste aceste o cumpărătură vecinică dela Nicolai și Ioan Cocea în cuprindere 15 stânjini tot moșie în Ivancouți, precum contractu adeverează din 6 Septembrie 1803 pe care întărește judecătorească învoială din 4 April 1809 Nro 1353, cum și asemenea vecinică cumpărătură dela Costachii Cocea 7 stânjini moșie în Ivancouți precum adeverează zăpis din 1 Mai 1812 cu un cuvânt: aceste cumpărături dinpreună cu baștină fac peste tot cinci zăci noao și pol stânjini osăbit de parte frățască a mortului Gheorghie Buțura doisprezece pol stânjini, care socotindusă la un loc fac peste tot șeptezăci și doi stânjini. Acești șeptezeci doi stânjini moșie în Ivancouți cu toate veniturile după cuprindere moșiei în sălește la câmp, loc de arat și îmaș și alte mademuri cum stăpănesc alți răzeși în Ivancouți, care din zioa de astăzi rămân la vecinică stăpânire a micilor de vârsta Costachii și Mariuca rămași sucțesori după mortul Gheorghie Buțura, pentru care pacinică stăpânire, lămurire și nemicșorare îndatoriți sunt. Dumnialor mai sus arătați sucțesori Vlădeni a apăra cu a D-le chieftuială și răspundere, cătră aceasta

5-le pentru că moșie din Ivancouți sau socotit a fi după vreme de astăzi cu mai puțin venit decât moșie din Piedecouți, apoi spre împlinire și acestui prepus au plătit D-lor Vlădeni acmu la iscălitura învoelii o sută doao zăci cinci galbini în aur holender la mâna Dumnisale Casandrii din Șahân Buțuroe, care prin această să cvituesc spre sfârșit —

6-le ca să rămâie în veci odihniți mai sus numiți pupilli dipe Gheorghie Buțura pe numita parte de moșie din Ivancouți în chipul următori sau sfârșit această învoială ca Dumnialor sucțesori Vlădeni în norocul său au primit parte de moșie din Piedecouți, adevă dobânda sau paguba a Dumisali să fie — De această vecinică învoială au amândoao părțile a să țănè, și a statornici întru toate că almintrele ar pierde țarie sa aceasta învoială și s-ar întoarce părțile la dreptul său — la această în ființa martorilor iscălesc, cu peceți întăresc și poftesc pe înnaltul forum ca epitrop cel mai mare a aprobului și spre întabulație a pozvoli.

În Cernăuți la 3-le Martie nou cal(endar) 1814.

Alexander Jian, epitrop. Casandra den Șahân Buțuroe. Alexander von Vlad. Ierina den Șahân Vlădoe. Andronachii Vlad. Gheorghie v. Vlad. Mihalachii Vlad.

Poftiț(i) martor: Ioan Tabur. Poftiț(i) martor: Mihalachii Mănescul. av.

Biserica Sfântului Nicolai.

Șase ani a lucrat epitropia sfântului Nicolai din Cernăuți cu parohul în frunte pentru a căpăta alt lăcaș dumnezeesc fiind biserica veche de mult prea insuficientă pentru a corespunde cerințelor. Și după șase ani de trudă, în care vreme s'a făcut petiție peste petiție, s'a încuviințat în fine clădirea unei biserici nouă. S'a cumpărat în anul 1905 și o parcelă în apropiere, s'a făcut un proiect care fu propus consistorului spre aprobare, dar de atunci stă totul baltă. Nu se știe a fost propus alt proiect spre aprobare — cel dintăiu fu respins — sau nu s'a mai făcut nici un proiect, atâta știm însă, că acuma după alți șase ani tot încă nu avem biserică. Ne putem mângăia numai cu atâta, că vedem locul unde are să se clădească biserica. Am răbdat și am așteptat până acuma crezând, că după alți șase ani vom avea și clădirea nouă, dar văzând că ne-am înșelat în așteptarea noastră trebuie să pornim, noi parofienii, să ne căutăm dreptul și să vedem cine poartă vina că se trăgănează așa de mult cu clădirea bisericii și suntem hotărâți să mergem chiar până la cel mai înalt for ca să ne exoperăm ceea ce ne trebuie. Cu aceasta facem primul pas voind să atragem atențiunea publicului și să-l informăm despre o chestie atât de însemnată, care însă nu e luată în samă de cei chemați cătuș de puțin.

Cine vra să-și facă o idee despre biserica sf. Nicolai n'are decât să între înlăuntru în vre-o Duminică sau serbătoare ca să asisteze puțin la sfânta liturghie. O bisericuță mică de lemn, scundă, întunecoasă, afumată și strâmtă unde dacă se adună câteva zeci de credincioși e imposibil a sta înlăuntru, mai ales când e cald afară. Te cuprinde o amețeală și-ți vine să leșini dacă nu eși îndată la aer. Pentru ilustrare mai adăogăm că bisericuțe de felul acesta, unde au existat prin sate, de mult sunt părăsite și înlocuite prin edificii corespunzătoare, numai Cernăuțul se mai poate lăuda cu așa un exemplar, care demult ar fi trebuit înlocuit și păstrat doar ca o antichitate medievală. Un edificiu privat de felul acesta ar fi fost demult declarat „baufällig“ și autoritățile cu putere ar scoate pe locuitorii din casă și ar dărâma imobilul ce dă să se prăbușească. Un imobil însă, care e destinat pentru serviciul public rămâne uitat de autorități și ca să se mai conserveze se pune proptele noi pe de afară la părății altarului și unde semnele darâmării sunt mai vădite. E o adevărată rușine pentru noi credincioșii, că avem așa o biserică și uniații care strâng pe la casele

oamenilor ban cu ban și încă clădesc o biserică în mai scurtă vreme decum se face la noi, unde fondul religios cu avere mare are să grijească de lăcașuri dumnezești. Că cultul ortodox suferă mult sub astfel de împrejurări e fără orice îndoială. Dacă intelectualii nu prea abat pe la biserica parohiei lor e prea explicabil, dar nici poporeni nu prea vin în număr mare, știind bine, că nu încap mulți în biserică și că trebuie să steie acolo îndesați ca peștii. Dar pentru aceea intră un număr însemnat de credincioși ortodoxi în biserica uniată care stă în strada rusească și e deschisă cât îi ziua de mare. Ținem de datorința noastră să atragem atenția publicului la inconvenientele aceste și ne adresăm către Prea Venerabilul Consistor și către Înaltul Guvern cu rugămintea să-și aducă aminte de biserica aceasta uitată.

Mai mulți parofieni.

Economie.

Care este cea mai mare Centrală a băncilor sătești din împărăția noastră ?

În împărăția noastră aflăm un număr considerabil de Centrale economice organizate în fiecare țară după națiuni. La noi în Bucovina de exemplu avem trei Centrale economice: a noastră cea românească, apoi Centrala însoțirilor rutene și Centrala însoțirilor germane. Precum aproape toate băncile și însoțirile sătești sunt atașate unei Centrale, întocmai așa aproape toate Centralele din singuraticile țări ale împărăției noastre sunt atașate ca membre Centralei sau federalei generale a însoțirilor economice din împărăția Austriei. În total sau atașat până acum Centralei din Viena 31 Centrale cu 8257 însoțiri.

Din toate aceste Centrale cea mai mare este Centrala însoțirilor cehe din Bohemia cu sediul în Praga. Acestei Centrale îi sunt atașate până acum 1898 însoțiri și anume 1518 bănci raiffeiseniene, 44 însoțiri pentru vânzarea laptelui, 27 însoțiri de cumpărare și vânzare, 19 hambare, 8 însoțiri pentru vânzarea poamelor, 19 însoțiri pentru creșterea vitelor, 178 însoțiri pentru folosirea mașinilor agricole, iar celelalte sunt însoțiri de consum, însoțiri industriale și alte însoțiri cari tind la emanciparea economică a țaranului ceh.

În Bohemia mai există și o Centrală a însoțirilor economice germane, care are însă numai 774 însoțiri, între cari 637 sunt bănci raiffeiseniene.

Cehii din Bohemia dispun de o organizație economică foarte tare și temeinică pe care să basează toată puterea lor politică și care le asigură o putere și trecere considerabilă în viața politică pentru viitor.

Banca austro-ungară și Centralele însoțirilor sătești.

Centrala generală a însoțirilor economice din împărăția Austriei a cerut dela banca austro-ungară, ca băncile raiffeiseniene și Centralele lor să se poată folosi de aceleași drepturi la acordarea de credite, precum se bucură însoțirile și băncile industriale și comerciale dela orașe și însoțirile de credit țărănești din Ungaria. Banca austro-ungară a declarat acum în urma intervenției Centralei din Viena, că în viitor se vor putea folosi de credite directe și băncile și însoțirile sătești prin Centralele lor. Se vor putea prin urmare escompta și sinete de ale însoțirilor sătești și de ale Centralelor întocmai ca și acceptele băncilor comerciale dela orașe. Se vor lua în considerare acceptele de ale însoțirilor sătești provăzute cu iscălitura însoțirii și a Centralei, căreia îi este însoțirea atașată. Dacă pe un sinet figurează iscălitura unei bănci sătești și a unui membru, sau iscălitura unei Centrale și a unei însoțiri atașate acestei Centrale — aceste iscălituri să vor considera întotdeauna ca două iscălituri.

Banca austro-ungară a făgăduit că va arăta în viitor cea mai mare culantă și bunăvoință la acordarea de credite pentru Centralele economice.

Concurs.

Scoala profesională pentru lucrarea lemnului din Câmpulung, cu limba de instrucțiune română și cu secțiunile:

- A) Cursul de iarnă de desen pentru măiestri și calfe de zidari și dulgheri;
- B) Cursul anual pentru măiestri și calfe de măsurari și strugari;
- C) Cursul practic de doi ani pentru stolerit și strugărit;
- D) Cursul de un an pentru industria casnică (sculptură, măsurit și strugărit).

Se publică concurs pentru următoarele stipendii, vacante cu începutul anului școlar 1911/12:

7 stipendii de stat à 30 cor. lunar pentru cursurile A) și B);
10 stipendii din fondul gr. ort. à 20 cor., 20 stipendii de țeară à 20 cor. — lunar pentru cursurile C) și D).

Aspiranții pentru aceste stipendii au să înainteze petițiile lor la adresa direcțiunii școlii profesionale din Câmpulung cel târziu până în 10 Iunie 1911.

Petițiunilor trebuie să se alătoreze următoarele documente:

1. Mărturie de botez; 2. Certificat de indigenat (Heimatschein);
3. Ultimele testimonii școlare; 4. Atestat de paupertate (sărăcie);
5. Adeverință despre o praxă săvârșită.

Petenții cu o praxă profesională se vor preferi.

Notă: A) Cursul de iarnă de desemn pentru măieștri și calfe de zidari și dulgheri are menirea de a pregăti pe frecvențați pentru dobândirea concesiunii legale.

B) Cursul anual pentru măieștri și calfe de măsurari și strugari scoposește o perfecționare superioară în breslele numite atât în privința practică cât și în cea teoretică, cu scop de a-i pregăti pentru posturi de măieștri, conducători de ateliere etc.

C) Cursul practic de doi ani pentru stolerit și strugărit. În această despărțitură se primesc pe baza unui examen acei băieți, cari au finit cel puțin școala poporală, au împlinit vârsta de 14 ani și voiesc să învețe meșteșugul stoleritului sau al strugăritului.

D) Cursul de un an pentru industria casnică (sculptură, măsurit și strugărit) scoposește încurajarea și perfecționarea industriilor casnice în bransa lemnăritului. În cursul acesta se primesc acei industriași, cari au împlinit cel puțin vârsta de 18 ani.

Câmpulung, în April 1911.

Conducerea școlii speciale.

Știri mărunte.

D. Ioan cav. de Cuparencu, deputat în dietă, se va prezenta alegătorilor săi din Cabești și Costești, Sâmbătă în 6 Mai, iar celor din Broscăuți Duminică, în 7 Mai, spre a se pune în contact cu ei și a li asculta dorințele.

Caz de moarte. În 24 Aprilie a. c. a repausat d-na Elena Popovici n. Hacman, soția d-lui consilier aulic Eusebie Popovici. În persoana decedatei s'a stins una din cele mai marcante membre ale societății românești și una din cele mai de samă luptătoare naționaliste. După o rodnică activitate în sinul „Societății Doamnelor române“, defuncta luase în îngrijirea sa specială „Azilul de copii“, susținut de această societate și a știut să aducă acest institut, prin muncă și jertfe materiale, pe o cale de activitate care promovează unul din cele mai însemnate interese naționale: fărâșirea copiilor sermanii din oraș și suburbii, în cea mai fragedă tinerețe, de pericolul înstrăinării. Deci, trecerea la cele eterne a acestui suflet nobil, nu înseamnă numai o pierdere pentru familie, căreia îi exprimăm condolențe sincere, ci și pentru neamul întreg căruia îi dorim să se poată fali cu multe femei de sama neuitatei Elena Popovici.

„Societatea Mazililor și Răzeșilor bucovineni“ va ținea adunări generale extraordinare în 6 Mai în Cabești și Costești și în 7 Mai la Broscăuții-vechi. — Rugăm pe mazilii și răzeșii, ca să participe în număr considerabil, pentru-că la aceste adunări va participa și nou-alesul deputat d. Cuparencu.

Rectificare. În nr. trecut s'au strecurat câteva greșeli de tipar regretabile. Așa pe pagina 88, propoziția ce începe în rândul 13, trebuie să sune astfel: „Așa la noi în Bucovina, dela cei învățați, ca Stocki și alți profesori aduși cu droaia, până la tăietorul de lemne și măturătorul de stradă, toți se poartă ca și când ar fi din moși-strămoși stăpâni pe această țară“. — Pe pagina 95, rândurile 4 și 7 de jos, să se citească „fon Șahăn“ în loc de „Ion Ș.“, tot așa rândul 15 de jos „fon Buțura“ în loc de „Ion B.“, iar rândul 11 de jos „Signatum“ în loc de „Signatura“.

„Armonia“. Pe la mijlocul lunei lui Maiu va reprezenta „Armonia“ în sala teatrului municipal din Cernăuți de două ori „Beizadea Epaminonda“, operă comică în 3 acte și 4 tablouri de d.

Eduard Caudella, textul de d. Iacob Negruzzi. Fiind distribuția rolurilor foarte potrivită și corurile exact studiate, reprezentațiile acestea promet să fie din cele mai bune ale „Armoniei”. Înșuși compozitorul ne va onora la această ocazie cu prezența sa.

Mulțămite publice. — Parohul Eusebie Procopovici mi-a înmănat 40 de bucăți „Calindariul copiilor”, edat de soc. academică „Dacia”, pentru a le împărți copiilor de școală. — Mă simt plăcut îndatorit, a-i exprima și pe calea aceasta Venerabilității sale numelui paroh mulțămitea mea cordială pentru atenția aceasta deosebită, oferită Junimei școlare de aci, prin care S-sa promovează simțul național în o comună răzășească, precum e Broscăuțul vechiu. — Mihai de Popescul, înv. sup.

*

Cabinetul de lectură din Banila-mold. „Unirea” exprimă soc. acad. „Junimea” mulțămitele cele mai profunde pentru mai multe broșuri, pe cari le-a binevoit această societate harnică și cu tragere de inimă a le împărți prin stud. fil. d. Ianovici Max. acestui cabinet. — Președintele: T. de Craclia.

Bibliografie.

A a părut: Simion Florea Marian, Schițe biografice de Liviu Fl. Marian (București). „Toți colaboratorii de pe vremuri ai părintelui S. Fl. Marian din Suceava (Bucovina) sunt rugați a face cunoscută adresa lor autorului, pentru a primi gratuit această broșură”.

* * *

Am primit la redacție volumele: „Piatra Muierii”, o poveste din cele dintâiu timpuri ale Moldovei, de d. E. Grigoro-vitza, și „Jalea satelor”, poezii de d. Cocârlea-Leandru. Vom reveni.

Proprietar și editor: **Prof. Dr. Iancu cav. de Cuparencu.** — Redactor responsabil **Teofil cav. de Manescul.** — Societatea tipografică bucoviană în Cernăuți.